

PROGRAM ROZVOJE JIHOČESKÉHO KRAJE 2014 - 2020

-

PŘÍLOHA Č. 2 HLAVNÍ SMĚRY REGIONÁLNÍ INOVAČNÍ STRATEGIE JIHOČESKÉHO KRAJE S ASPEKTY INTELIGENTNÍ SPECIALIZACE

Jihočeský kraj

Verze dokumentu: červenec 2013

Materiál projde jazykovou a grafickou úpravou před jeho projednáním v Zastupitelstvu Jihočeského kraje

Koordinující subjekt na národní úrovni

Koordinující subjekt na regionální úrovni

Zpracovatel

1 OBSAH

1	OBSAH	3
2	ÚVOD.....	4
2.1	STRUKTURA DOKUMENTU RIS3 JIHOČESKÉHO KRAJE	4
3	ZNALOSTNÍ EKONOMIKA.....	5
3.1	EVROPSKÁ UNIE A PODPORA ZNALOSTNÍ EKONOMIKY	5
3.2	ČESKÁ REPUBLIKA A PODPORA ZNALOSTNÍ EKONOMIKY	5
4	RÁMCOVÁ VÝCHOZÍ SITUACE JIHOČESKÉHO KRAJE	6

2 ÚVOD

Jihočeský kraj si uvědomuje, že význam inovací v celosvětovém měřítku roste. Aby dovedl lépe identifikovat, kam zaměřit podporu inovací, zpracoval Aktualizaci regionální inovační strategie Jihočeského kraje, která je platná pro roky 2008 – 2015. S příchodem programovacího období na roky 2014 – 2020 a s ohledem na nové priority Evropské unie se členské státy zavázaly rozšířit regionální strategie všech regionů o nové prvky tzv. Smart specialization (inteligentní specializace), která je jedním z ústředních pilířů Strategie Evropa 2020. Teprve po splnění této podmínky (tzv. „ex-ante kondicionality“) bude členským státům dána možnost žádat o finanční podporu z operačních programů. Tyto nové regionální prvky budou identifikovány v regionálních přílohách Národní RIS3 strategie.

Smart specializace klade důraz na podporu silných stránek a kompetenčních výhod ekonomiky regionu a oblasti výzkumu, vývoje a inovací. EU chce podporovat upgrading, mezipředmětovou i mezinárodní spolupráci a vyhýbat se imitaci vyspělých regionů. Během programovacího období 2014 – 2020 bude vytvořena RIS3 Jihočeského kraje (RIS3 JK), jejímž cílem je zvyšovat, optimalizovat a posilovat výzkumný, vývojový a inovační potenciál subjektů působících v Jihočeském kraji, aby došlo ke zlepšování pozice celého Jihočeského kraje. V rámci RIS3 JK bude v návaznosti na stávající RIS JK formulován soubor priorit a opatření, která vyústí v návrh podpůrných aktivit a nástrojů.

Cílovým stavem implementace RIS3 JK je fungující, dynamický a organizovaný regionální inovační systém napojený na podpůrné systémy na národní i evropské úrovni (např. Evropský program výzkumu, vývoje a inovací – Horizon 2020).

2.1 Struktura dokumentu RIS3 Jihočeského kraje

Analytická část:

Popis přípravy strategie včetně její řídicí struktury;

Rešerše koncepčních dokumentů pro podporu výzkumu, vývoje a inovací na evropské, národní a regionální úrovni;

Analýza hospodářských odvětví a vědních disciplín, které jsou strategické z regionálního hlediska:

- ✓ analýza vzájemných vztahů firem s veřejnoprávními institucemi;
- ✓ analýza regionální inovační infrastruktury;
- ✓ identifikace regionální kompetenční výhody;

Analýza dotačních příležitostí, které umožňují podporu inovačních procesů v regionu – evropské programy, strukturální fondy, národní programy a jejich vzájemná provázanost;

SWOT analýza a shrnutí nejvýznamnějších zjištění, která budou mít vliv na návrhovou část.

Návrhová část:

Identifikace cílů a cílového stavu v regionu – na základě zjištěných požadavků a potřeb v rámci analytické části je formulována cílová situace, které má být dosaženo po implementaci RIS3;

Návrh základních priorit a opatření vedoucích k dosažení cílového stavu – popis systému nástrojů, opatření a možných dotačních příležitostí, které vedou k dosažení schváleného cílového stavu v regionu definovaného ve 2. části dokumentu;

Specifikace jednotlivých opatření – cíl, druh podpory, návrh aktivity, vhodní realizátoři, zodpovědnost za aktivitu, časový rámec, možné využitelné zdroje, výčet připravovaných projektů.

Realizace a evaluace:

Nastavení indikátorů vztahujících se k jednotlivým aktivitám;

Zabezpečení implementace strategie - působení krajské RIS3 platformy, která dohlíží na postupné plnění navržených aktivit;

Akceptace strategie ze strany všech aktérů;

Cílové skupiny strategie jsou vědecko-výzkumné veřejné kapacity a instituce 3. stupně vzdělávání, podnikatelské subjekty, subjekty specializované servisní struktury pro podporu inovačního podnikání, samospráva na úrovni kraje a měst. Pro celý dokument Národní RIS3 strategie je zajištěno hodnocení SEA z národní úrovně. Kompletní verze RIS, regionální přílohy Národní RIS3 a následně RIS3 Jihočeského kraje je k dispozici na www.kraj-jihocesky.cz v rubrice koncepční dokumenty.

3 ZNALOSTNÍ EKONOMIKA

3.1 Evropská unie a podpora znalostní ekonomiky

Zastřešujícím dokumentem pro podporu inovací a znalostní ekonomiky byla donedávna Lisabonská strategie, která byla nahrazena strategií Evropa 2020, přičemž inovace je ústřední pojem pro celou strategii rozdělenou do tří částí o celkem sedmi tzv. iniciativách. Ve věcech rozvoje znalostní ekonomiky je zásadní především iniciativa Unie inovací. Iniciativa Unie inovací chce z inovací vytvořit centrální pojem pro rozvoj Evropské unie ve všech směrech, a učinit tak z EU skutečnou unií inovací. K tomuto účelu vymezuje cíle, podložené analýzami, a tzv. závazky unie, které jsou schváleny členskými státy. Tyto závazky delegují odpovědnost za realizaci Unie inovací zčásti na členské státy, částečně zůstává odpovědnost za naplnění některých závazků na Komisi.

Evropská komise provádí podporu ekonomiky znalostí v rámci své vědní a technologické politiky, která je uskutečňována v sedmiletých cyklech (tzv. programovací období) spolu s dalšími politikami. Nejvýznamnějšími nástroji, kterými má Evropská komise možnost ovlivňovat podporu výzkumu, vývoje a inovací, jsou 7. rámcový program a program Konkurenceschopnost a inovace, které budou od roku 2014 nahrazeny programem Horizon 2020, respektive programem COSME. Patří mezi tzv. komunitární programy, které podléhají přímo kontrole Evropské komise. O prostředky z komunitárních programů se žadatelé ucházejí přímo, nikoliv přes hodnocení v členských státech, jako je tomu u operačních programů.

Program Horizon 2020 vychází ze struktury svého předchůdce. Konečná podoba programu ještě není známa, ale již teď je zřejmé, že bude oproti 7. rámcovému programu výrazně zjednodušena. Financování z programu Horizon 2020 bude díky jednodušší programové struktuře, jednotnému souboru pravidel a omezené byrokracii, dostupnější. Pro příští programovací období bude mít alokaci cca 70,2 mld. EUR.

3.2 Česká republika a podpora znalostní ekonomiky

Posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky rozvojem znalostní ekonomiky s inovačními aktivitami vychází ze základních politických, koncepčních, programových a strategických dokumentů, jako je Strategie hospodářského růstu, Národní inovační politika, Národní politika výzkumu a vývoje, Národní program reformy a ve vazbě na EU především z Dohody o partnerství podepsovanou mezi ČR a Evropskou komisí, která definuje zaměření kohezní politiky v národních podmínkách.

V posledních sedmi letech se významným finančním nástrojem na podporu znalostní ekonomiky v ČR staly operační programy financované ze strukturálních fondů EU. Operační programy budou nepochybně důležitým instrumentem i v příštím programovacím období. Ve velké míře budou vycházet ze strategie Evropa 2020, jejíž cíle se zavazují naplňovat a na jejímž základě definují problémy rozdělené podle vazby na tematické cíle strategie, kterým odpovídají jednotlivé prioritní osy programů. Každý z tematických cílů strategie má vypracovány tzv. investiční strategie, které jsou rovněž převzaty do operačních programů. Tyto investiční strategie jsou stanoveny tak, aby naplňovaly cíle strategie Evropa 2020. Oproti minulému období je tudíž struktura a zaměření operačních programů mnohem silněji vázána na evropské priority. V souvislosti s rozdělením regionů do tří skupin, které se budou v příštím programovacím období lišit mírou podpory ze strukturálních fondů EU, se pro region Jihozápad situace nijak nemění. Všechny regiony ČR kromě Prahy budou zařazeny do skupiny se stejnou mírou podpory jako doposud (tzn. 85%). Nadále by měl zůstat zachován systém financování projektů, kdy jednotlivé členské státy nejprve předfinancují schválené projekty a po certifikaci výdajů jim jsou peníze vyplaceny zpětně Evropskou komisí. Počítá se také s větším využitím návratných finančních nástrojů a s větším zapojením soukromých investorů. Koncový příjemce tak bude mít větší motivaci na úspěšné realizaci projektu. Novinkou je možnost kombinování různých druhů finančních podpor za předem daných podmínek (např. oddělené účetnictví pro každý nástroj). Tento systém s velkou pravděpodobností povede ke zvýšení nároků na hodnocení projektů na jedné straně a k zvýšení administrativní zátěže na druhé straně - u příjemců.

Budoucí podpora ekonomiky a konkurenceschopnosti bude integrována zejména do tří OP: OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost; OP Výzkum, vývoj a vzdělávání a OP Zaměstnanost. V příštím období bude při čerpání peněz z fondů EU u jednotlivých projektů kladen mnohem větší důraz na synergie, koncentrace cílů a zúžení priorit. To povede také k transparentnějšímu čerpání, zjednodušení postupu administrace žádostí a jasněmu vyhodnocování. Veškeré OP by měly být zaměřeny na plnění cílů strategie Evropa 2020 a prostředky EU by neměly nahrazovat národní zdroje financování. Pro příští programovací období si ČR vyjednala ze strukturálních fondů částku přibližně 20,5 mld. EUR. Alokační jednotlivých OP však nebyly v době přípravy tohoto materiálu známy.

4 RÁMCOVÁ VÝCHOZÍ SITUACE JIHOČESKÉHO KRAJE

Jihočeský kraj disponuje poměrně významným vědeckým a výzkumně-vývojovým potenciálem. Především oblast biologických věd dosahuje mezinárodně uznávaných výsledků. Na území Jihočeského kraje působí řada vzdělávacích a vědeckovýzkumných institucí. Mezi nejvýznamnější patří Jihočeská univerzita (JU) v Českých Budějovicích, jako veřejná vysoká škola univerzitního typu, složená z osmi fakult a jednoho ústavu a Biologické centrum Akademie věd ČR (AV ČR), které se skládá z pěti ústavů. Podobné oborové zaměření a tradice veřejné výzkumně-vývojové sféry obou výzkumných organizací umožňují intenzivní spolupráci obou výzkumných kapacit. Přítomnost AV ČR a JU poskytuje regionu jednu z významných konkurenčních výhod. Vzájemná spolupráce obou institucí ve výzkumu i ve výuce umožňuje dosahovat skvělých výsledků a rozvíjet pokročilá doktorská studia na JU.

Veřejné VaV kapacity v Jihočeském kraji vykazují výraznou koncentraci do nejvýznamnějšího hospodářského centra regionu - Českých Budějovic. Z dalších center jsou významné Vodňany, Nové Hradky a Třeboň, kde jsou umístěna pracoviště JU nebo Akademie věd, a Jindřichův Hradec s Fakultou managementu VŠE. Rozvíjející se biologické, biochemické, biofyzikální a ekologické obory mají navázanu spolupráci i se soukromým sektorem (např. biotechnologie, farmakologie, bioenergetika). Jihočeský kraj má podstatnou nevýhodu v odlišnosti zaměření ekonomické a vědecko-výzkumné sféry, což významně omezuje čerpání znalostí z místních VaV organizací pro soukromý sektor.

V regionu se však již etablovala některá pracoviště vzdělávacího a vědecko-výzkumného charakteru v technických oborech. Příkladem může být spolupráce Centra odborné přípravy Sezimovo Ústí s ČVUT Praha nebo spolupráce VOŠ, SPŠ automobilní a technické v Českých Budějovicích se ZČU Plzeň a především vznik Vysoké školy technické a ekonomické v Českých Budějovicích se čtyřmi technicky zaměřenými bakalářskými studijními obory.

Podle dostupného průzkumu prováděného mezi jihočeskými podniky za účelem zmapování jejich inovačního potenciálu lze však soudit, že podniky příliš nejeví zájem o spolupráci s regionálními VaV kapacitami. Přednost by daly spíše podpůrným inovačním službám typu poradenství k ochraně duševního vlastnictví, zpracování projektových žádostí apod. Spolupráci s VaV institucemi by mohl vhodně podpořit jednoduchý finanční nástroj typu inovační vouchery.

Servisní infrastruktura pro inovace je v Jihočeském kraji rozvinutá. Působí zde několik subjektů, ale chybí komplexní přístup kraje k podpoře inovací. Portfolio inovačních služeb je roztržštěné mezi několik poskytovatelů služeb, což sice vytváří dostatečné servisní zázemí pro podniky, ale ztěžuje to jejich orientaci při hledání vhodného servisu. Řešením by mohlo být založení společné platformy složené ze zástupců VaV organizací, poskytovatelů inovačních služeb, zástupců Jihočeského kraje a podnikatelů. Tato platforma by byla především diskusním fórem, ze kterého by vycházela nezávazná doporučení pro Jihočeský kraj.

Vzhledem ke končícímu programovacímu období 2007-2013 bude nutné věnovat při koncipování smart strategie pozornost tomu, aby strategie reflektovala změny kohezní politiky a připravovaná nová pravidla pro čerpání dotací z operačních programů.